

§ 289 a. Men jeg kan stadig ikke forstå, hvad lo-gikken er i at sænke strafferammen, blot fordi de hårde deliktområder flyttes til § 289, hvor der er direkte forsæt osv.

Jeg går ud fra, at overgangsordningerne med de forskellige doli skal bruges i gråzonen mellem de to paragraffer. Men jeg kan stadig ikke forstå, hvorfor man ønsker at sænke strafferammen for de vage delikter, og kan ministeren ikke prøve at elaborere det her? Ellers kan vi tage det i udvalget, det kan vi jo også gøre.

(Kort bemærkning).

Justitsministeren (Lene Espersen):

Jeg er meget tilhænger af, at når vi laver lovgivning, og ikke mindst når vi ser på strafferammer, skal den udnyttes fuldt ud, og det giver ingen mening at sige, at der er en strafferamme på 4 års fængsel, hvis det, der tænkes på, er forbrydelser, som maksimalt kan give op til 1½ års fængsel.

Det, der kunne ske, hvis man fulgte hr. Morten Messerschmidts tankegang, var jo, at det kunne animere de dommere, der måske synes, vi går lige lovlig hårdt til værks, til at benytte sig af det og sige: Jamen så holder vi os nede i den lave kategori. Det vil vi meget gerne undgå, og derfor er der dette meget skarpe skel mellem, om man hører til i den ene eller den anden kategori. Jeg vil sige, at traditionelt tilråder vi egentlig også de andre ministerier at forsøge at gøre den forskel, så vi har sikkerhed for, at der er flere, der bliver behandlet i den grovere afdeling.

Jeg er absolut indstillet på, at vi under udvalgsbehandlingen drøfter sagen videre, så også Dansk Folkeparti får tilfredsstillende svar på de spørgsmål, der er blevet rejst.

Hermed sluttede forhandlingen, og lovforslaget overgik derefter til anden behandling.

Afstemning

Den fg. formand (Jens Vibjerg):

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til Retsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg det som vedtaget. (*Ophold*). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

8) Første behandling af lovforslag nr. L 12: Forslag til lov om ændring af lov om fuldbyrdelse af straf m.v. (Fuldbyrdelse af straf på bopælen under intensiv overvågning og kontrol samt begrænset fællesskab for »negativt stærke« indsatte m.v.).

Af justitsministeren (Lene Espersen).
(Fremsat 23/2 2005).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Birthe Rønn Hornbech (V):

Det er jo for så vidt lidt af en historisk dag i dag, for med dette lovforslag foreslås indført en ny afsoningsform – i daglig tale kaldet fodlænke. Men det er jo ikke, som det var i gamle dage i de varme lande, fodlænken er elektronisk, så man kan bevæge sig.

Jeg skal ikke lægge skjul på, at personlig har jeg selv gennem årene, når vi har diskuteret det, gjort mig nogle etiske overvejelser, og der har været forskellige opfattelser i Venstres folketingsgruppe. Men det er en enig folketingsgruppe, der i dag anbefaler dette forslag om, at vi nu skal prøve at se, hvordan det går med de såkaldte elektroniske fodlænker.

Det fremgår, at der er en sammenhæng mellem dette forslag og forslaget til ændring af færdselslovens regler om spirituskørsel, der blev behandlet tidligere på dagen. Det er altså en nogenlunde kendt persongruppe, forslaget omfatter, men jeg kan da godt forudse, at hvis det bliver en succes, vil vi begynde at se på andre områder. Jeg har også hørt justitsministeren sige i valgkampen, at man måtte se på det, og jeg kan sige, at det er vi helt indforstået med. Vi vil følge udviklingen nøje og se, om forslaget også kan bruges på anden måde.

Vi har lagt meget vægt på i Venstre, at det skal være frivilligt, fordi der kan være nogle, der har forskellige overvejelser og ikke ønsker denne afsoningsform. Det er altså en ordning, der nu kan anvendes efter ansøgning fra den enkelte, og det kan vi i det hele tilslutte os.

Den anden del af lovforslaget vedrører indskrænkninger af de indsattes rettigheder, og det er jo en meget vidtgående bemyndigelse, ministeren her beder om. Baggrunden for forslaget er de forfærdelige overfald i fængslerne. Jeg tror, alle Retsudvalgets medlemmer jævnlige modta-

ger henvendelser fra de ansatte i fængslerne, og mon ikke vi alle kan være enige om, at fængselsfunktionærernes arbejdsmiljøforhold er mere end det, man kan kalde almindeligt dårlige? De lever med en forfærdelig risiko, specielt de steder hvor de negativt stærke fanger er samlet, og vi kan derfor godt give tilslutning til, at der nu sker noget, så der hurtigere kan ske en adskillelse, og at rettighederne indskrænkes.

Men jeg er også nødt til at sige på Venstres vegne, at i Retsudvalget er vi naturligvis nødt til at få beskrevet de retssikkerhedsmæssige konsekvenser af denne bemyndigelse. Vi vil så tage stilling til, om der skal ske nogle retssikkerhedsmæssige tiltag for at sikre, at der sker en kontrol.

Vi afventer arbejdet i Retsudvalget, men alt i alt kan vi altså tilslutte os forslaget, sådan som det ligger.

(Kort bemærkning).

Anne Baastrup (SF):

Nu er det jo sådan, at der er nogle tilfælde, hvor der ingen tvivl er om, at der har været faktuelle trusler. Det er kendt af alle, og den gruppe skal også have mulighed for at komme i en eller anden supercelle. Men der er også en gråzone.

Når en afsoner angiver en medindsat, er henvendelsen underkastet fortrolighed. Der er ikke nogen, der ved, hvad der rent konkret er baggrunden for, at den pågældende bliver overflyttet, bortset fra Kriminalforsorgen og justitsministeren, og vil fru Birthe Rønn Hornbech være med til, at vi eventuelt snakker om domstolskontrol eller en anden form for ekstern kontrolmyndighed uden for systemet; så den gråzone helt uden tvivl bliver underlagt en højere grad af retssikkerhed end den, der lægges op til i lovforslaget?

Kl. 13.20

(Kort bemærkning).

Birthe Rønn Hornbech (V):

Jeg opfatter forslaget sådan, at det selvfølgelig er dybt præget af de situationer af meget uheldig karakter, vi har set, og hvor det er nødvendigt, at der kan gribes meget hurtigt ind. Men som jeg også sagde, er det en meget vidtgående bemyndigelse til justitsministeren, og derfor mener jeg, som jeg også gav udtryk for, at vi først skal have en beskrivelse af de retssikkerhedsmæssige konsekvenser. Derefter må vi i Venstre så overveje, om vi efter forhandling med justitsministeren kan få en stramning igennem.

Jeg vil ikke lægge mig fast på noget bestemt her i dag, men det er klart, at når jeg læser lovforslaget, er der jo ikke noget mærkeligt i, at jeg med min baggrund også tænker: Er det noget for domstolene? Men det er slet ikke noget, vi kan lægge os fast på i dag.

(Kort bemærkning).

Anne Baastrup (SF):

Jeg kvitterer selvfølgelig for fru Birthe Rønn Hornbechs meget positive tilsagn om, at vi skal se ekstra meget på retssikkerheden.

Vi har jo set, at med hensyn til supercellerne på Politigården lagde man fra ministerens side oprindelig op til, at de bare skulle være en trussel, og at der ikke var noget ønske om at bruge dem. Men nu kan vi se, at samtlige celler er i brug, så derfor kan man vel også se frem til, at de celler, der i givet fald måtte blive etableret, rent faktisk også bliver udnyttet til sidste celle. Man kan jo også forestille sig, at der måske ville være nogle retssikkerhedsbetænkeligheder ved det, så derfor er jeg glad for fru Birthe Rønn Hornbechs tilsagn.

(Kort bemærkning).

Birthe Rønn Hornbech (V):

Jeg hørte jo fru Anne Baastrup i radioen her i formiddag, men jeg håber, at fru Anne Baastrup også har forståelse for de ansattes vilkår. Vi skal forsøge at finde ud af, hvor balancepunktet skal ligge, men fru Anne Baastrup ved jo godt, hvordan forholdene er i mange af fængslerne, og vi må i hvert fald sige fra Venstres side, at det ganske enkelt skal stoppes.

Morten Bødskov (S):

Da vores ordfører på dette forslag, fru Lissa Mathiasen, har lagt sig syg, har jeg lovet på hendes vegne at fremføre følgende:

Dette lovforslag har to formål, nemlig dels at gøre det muligt for spirituskørseldømte at afsones deres straf i hjemmet med en elektronisk fodlænke, altså en chip, dels i helt særlige situationer at begrænse fællesskabet for de indsatte i vore fængsler.

Gennem længere tid og senest i forbindelse med forhandlingerne om den nye flerårsaftale for Kriminalforsorgen har vi drøftet mulighederne for brug af elektroniske fodlænker. Dengang som nu mener Socialdemokratiet, at afsoning i hjemmet med en elektronisk fodlænke kan være et udmærket supplement til afsoning i en af Kriminalforsorgens institutioner. Erfarin-

ger fra Sverige viser da også, som det er fremhævet i lovforslaget, at markant færre falder tilbage i kriminalitet, hvis de afsoner i hjemmet frem for i et traditionelt fængsel.

Men ligesom i Sverige skal der også her i Danmark være en række forudsætninger på plads, for at man med nogenlunde sikkerhed kan fremskrive konklusionen fra Sverige, altså at færre falder tilbage i kriminalitet. Vi må sikre, at den medfølgende behandling, som selvfølgelig skal ske, er tilstrækkelig, og det er meget vigtigt, at vi er opmærksomme på, at det, at man sætter en elektronisk chip på ankelen af en person, jo ikke løser det alkoholproblem, som oftest gemmer sig bag spirituskørsel.

I lovforslaget er der nævnt en række kriterier, som skal være gældende, for at man kan komme under denne ordning, eksempelvis at man skal have fast bolig eller fast arbejde. Der kan dispenseres, nuvel, men hvad er grundlaget for de dispensationer, som kan finde sted? Hvad med de personer, som ikke opfylder kravet til at få dispensation fra den oprindelige ordning? Hvad med de behandlingstilbud, de pågældende jo stadig har behov for? Hvad sker der med dem? Bliver de svækket som konsekvens af den nye ordning her?

Endelig er der spørgsmålet om ressourcerne til Kriminalforsorgen. Hvis dømte spiritusbilister sendes hjem til deres lejlighed, risikerer vi jo faktisk, at når de kommer tilbage, står øllene populært sagt stadig på køl i køleskabet, og heller ikke med en elektronisk fodlænke er der særlig langt hen til køleskabet for at åbne den nye øl. Ergo er vi nødt til at sikre, at der er tilstrækkelige ressourcer til, at der også kan føres tilsyn med de folk, som vender hjem og skal afsones med en elektronisk chip, for ellers kan forslaget vise sig at være meget lidt nyttigt.

Lovforslagets andet element vedrører, som det også har været fremført, en ændring af straffuldbyrdsloven, især angående spørgsmålet om muligheden for at udelukke indsatte fra fællesskabet på den enkelte institution under Kriminalforsorgen. Socialdemokratiet stod i spidsen for de seneste ændringer af straffuldbyrdsloven om mulighederne for at udelukke indsatte fra fællesskabet på den enkelte institution. Som også Venstres ordfører var inde på, er der her tale om en balance, og især set i lyset af de udvidede muligheder, der ligger her, er jeg glad for at høre, at man også fra Venstres side er klar til at tage en diskussion om de retssikkerhedsmæssige konsekvenser af de udvidede mulighe-

der, man nu giver justitsministeren subsidiært Kriminalforsorgen for at udelukke indsatte fra fællesskabet.

Kl. 13.25

SR-regeringen stod i spidsen for at gøre det muligt at udelukke såkaldte negativt stærke fanger og specielt rockerne fra vore fængsler. Årsagen var dengang som nu – det er vi helt opmærksomme på – trusler om vold og andet mod andre indsatte og de ansatte i Kriminalforsorgen. Det er fuldstændig uacceptabelt, og vi skal selvfølgelig gøre vort til at sikre, at der er ordnede forhold, også for medarbejderne og de øvrige indsatte, så vi kan sikre, at når folk er færdige med at afsones i Kriminalforsorgens institutioner, kommer de ikke ud som mere kriminelle, men gerne som mindre kriminelle.

Det er klart, at voldelig opførsel ikke kan undskyldes, men det er også værd at være opmærksom på, at også her er der selvfølgelig en årsag til, at spændingen er eskaleret så voldsomt, som den er. Vi har flere gange diskuteret det, og alle synes at være enige om, at de meget trange kår, som skyldes, at belægningsprocenten er hævet, så der er mange flere i fængsel, end kapaciteten er til i øjeblikket, skaber en fuldstændig uholdbar situation i Kriminalforsorgens institutioner.

Derfor vil Socialdemokratiet selvfølgelig også benytte denne lejlighed til at gøre opmærksom på, at det er vigtigt, at regeringen får ryddet op i Kriminalforsorgen. Den ubalance, regeringen har skabt med sin retspolitik, er en væsentlig årsag til mange af de problemer, dette forslag skal forsøge at løse, og vi synes faktisk fra Socialdemokratiets side, det er ret imponerende, at man ikke reflekterer over, at der selvfølgelig er en årsag til de problemer, som er skabt.

Med disse kommentarer og spørgsmål ser Socialdemokratiet frem til et grundigt udvalgsarbejde med forslaget.

Kim Christiansen (DF):

Lovforslaget falder i to dele, som det også er blevet sagt tidligere.

Det første hovedformål med lovforslaget er ændring af straffuldbyrdsloven ved at indføre mulighed for, at personer, der er idømt ubetingede fængselsstraffe på indtil 3 måneder for overtrædelse af færdselsloven, efter ansøgning skal kunne udstå straffen på bopælen. Under afsoningen skal den dømte bære denne berømte elektroniske fodlænke.

I Sverige har man haft nogle rigtig gode erfaringer med ordningen, og undersøgelser har i hvert fald også vist, at der er markant færre, der falder tilbage i kriminalitet. Brugen af elektronisk fodlænke giver den dømte mulighed for at være hos sin familie og passe sit arbejde og vil derfor efter Dansk Folkepartis mening ikke have den negative sociale effekt, som en ubetinget fængselsstraf kan have. Ydermere er forslaget en del af finansloven for ad den vej at kunne nedbringe ventetiden på afsoning, som i hvert fald er uhensigtsmæssig i dag.

Af hensyn til retsbevidstheden så jeg gerne, at strafafsoningen kunne påbegyndes i umiddelbar tilslutning til domsafsigelsen. Her kunne elektronisk fodlænke anvendes, indtil der blev plads i fængsel eller arresthus, men det er en af de ting, vi må diskutere under udvalgsbehandlingen.

Det andet hovedformål med lovforslaget er at tilvejebringe mulighed for at begrænse de indsattes fællesskab i fængslerne i visse situationer. Forslaget skal give Kriminalforsorgen bedre mulighed for at isolere negativt stærke fanger, som ved brug af vold, trusler og økonomisk udnyttelse er en styrende faktor over for medindsatte og fængselspersonale. Man har allerede i Vestsre Fængsel og i statsfængslerne i Vridsløselille, Nyborg og Horsens etableret særlige afdelinger for rockere og andre negativt stærke indsatte. Dette giver mulighed for midlertidigt at begrænse eller ophæve fællesskabet, og det er specielt hensigtsmæssigt i forbindelse med fangeoprør, som vi senest så i 2004 i Nyborg Statsfængsel.

Det har været nævnt, at der skal være fokus på retssikkerheden, og det mener vi naturligvis også. Men man skal bare passe på, at det ikke går over i pjat, for der er altså en årsag til, at de dømte sidder, hvor de sidder, og vi er i hvert fald også nødt til at varetage fængselspersonalets rettigheder, så de kan få nogle ordentlige arbejdsvilkår. Det må være hovedformålet.

Dansk Folkeparti anbefaler lovforslaget.

Kl. 13.30

Tom Behnke (KF):

Det er absolut et interessant forslag. Det er jo glædeligt efter at have været ude af Folketinget i en 3-årig periode at vende tilbage og konstatere, at et af de forslag, som jeg i tidernes morgen fremsatte i Folketinget, nu ligger på bordet igen. Denne gang er det så ikke mig, der fremsætter det, men derimod justitsministeren. Det er godt

at se, og det er rart at høre i debatten her i dag, hvor mange positive tilkendegivelser der er i forhold til elektronisk fængsling i eget hjem.

Det er et forslag, som jo er godt og rigtigt, og som er et godt alternativ, eller om jeg så må sige et supplement til de afsoningsformer, vi kender i forvejen.

Når vi taler om elektronisk fængsling i hjemmet, skal man jo huske på, at der her kun er tale om en sanktionsmulighed, der kan bruges til de allermildeste domme. Man afsone i sit eget hjem i stedet for at afsone i et åbent fængsel, så forskellen er altså alene, at man sidder i sit eget hjem i stedet for at sidde i et åbent fængsel i sin fritid, om jeg så må sige, for præcis som det gør sig gældende i de åbne fængsler, kan man altså også, når man afsone i eget hjem, passe sit arbejde, passe sin uddannelse i dagtimerne.

Det er et godt forslag på den måde, at den dømte kan bevare kontakten til sin familie, kan bevare kontakten til sit arbejde eller til sin uddannelse, og der er jo også, som det blev nævnt fra flere ordføreres side, gode erfaringer fra bl.a. Sverige med, at resocialiseringen er absolut værd at tage med i overvejelserne her, for det er væsentligt bedre.

Man skal så huske på, at det jo ikke bare er sådan, at man får lov til at afsone i sit eget hjem, og så når tiden er gået, skal man aflevere den elektroniske lænke igen. Undervejs vil der være kontrol, der vil være uanmeldte besøg, der vil være restriktioner, der vil være begrænsninger i, hvad man må, og hvad man ikke må. Bl.a. vil sådan noget som alkohol være forbudt, og der vil altså blive foretaget uanmeldte besøg, hvor man vil kontrollere, om de regler nu også bliver overholdt.

Det er et godt forslag, og de gode erfaringer fra bl.a. Sverige kan vi forhåbentlig videreføre her i landet og gøre det her til en god ordning.

Med forslaget starter man altså med at tage sig af de såkaldte spritbilister. Det er mit håb, at vi med tiden får så gode erfaringer, at vi kan udvide det til andre milde domme, så de, der ellers skulle have siddet i åbent fængsel, kan få lov til at afsone i eget hjem, men det får vi se. Nu kommer vi i gang, og det glæder jeg mig til.

Den anden halvdel af lovforslaget handler om at skaffe hjemmel til at begrænse fællesskabet i fængslerne i særlige situationer. Når helt ekstraordinære ordens- og sikkerhedshensyn gør sig gældende, kan man i nogle særlige situationer begrænse fællesskabet i fængslerne med den nye hjemmel.

Det, vi taler om her, er jo altså negativt stærke fanger, der ikke kan finde ud af at opføre sig ordentligt. Det er jo ikke sådan, at man bare kan gøre det her over for enhver indsat, men det er de negativt stærke fanger, der ikke kan finde ud af at opføre sig ordentligt, og det er bl.a. den ubehagelige oplevelse, der var med fangeoprøret nede i Nyborg Statsfængsel, der har givet anledning til det her.

Vi ser som Konservative, at det er et godt forslag, at det er nødvendigt at gøre det, at det er nødvendigt at have den mulighed, som man selvfølgelig ikke skal bruge igen og igen eller uafbrudt, som det nu passer ind, men kun i særlige situationer.

Lad mig derfor fremhæve, hvad ministeren netop har skrevet i sin fremsættelse af forslaget, nemlig at en afgørelse om midlertidig begrænsning eller ophævelse skal være påkrævet i den foreliggende situation, ligesom den ikke må have et omfang eller en udstrækning, der er mere vidtgående, end de ekstraordinære ordens- og sikkerhedsmæssige hensyn nødvendiggør. Så burde man også have taget hensyn til de indsattes retssikkerhedsmæssige forhold.

Vi kan fra konservativ side støtte lovforslaget.

(Kort bemærkning).

Line Barfod (EL):

Det er det, som ordføreren er inde på til sidst om det retssikkerhedsmæssige. Vi hørte før fra Venstres ordfører, at Venstre under udvalgsarbejdet gerne vil være med til at se nærmere på de retssikkerhedsmæssige problemer, der er blevet rejst bl.a. fra Institut for Menneskerettigheder om, hvorvidt bemyndigelsen er for bred, og at man har brug for at få den præciseret, så der er en større mulighed for folk til at se, hvad det er for et grundlag, der kan blive truffet afgørelse på, eventuel mulighed for domstolsprøvelse osv.

Vil De Konservative også være åbne for, at vi under udvalgsarbejdet ser nærmere på de her problemstillinger?

(Kort bemærkning).

Tom Behnke (KF):

Der er ingen tvivl om, at vi fra konservativ side naturligvis vil se på det, hvis der kommer indsigelser, hvis der kommer nogen, som har noget at sige om det her. Hvis der kan sættes en finger på f.eks. det retssikkerhedsmæssige, så lytter vi gerne, så ser vi gerne på det, men der skal ikke være nogen tvivl om, at vi fra konservativ side ønsker at gennemføre denne her mulighed.

Det må være muligt for kriminalforsorgen, for fængslerne, for personalet at sikre sig selv og andre indsatte, når det er nødvendigt. Når det er absolut nødvendigt, må der kunne være denne mulighed.

Det kan godt ske, at lovforslaget her skal justeres en anelse, og det vil vi gerne være med til at se på, men vi står fast på princippet. Vi ønsker denne her hjemmel indført.

Kl. 13.35

Den fg. formand (Jens Vibjerg):

Tak til ordføreren. Næste i ordførerrækken er hr. Simon Emil Ammitzbøll.

Simon Emil Ammitzbøll (RV):

Lovforslaget er endnu en gang todelt, hvilket jeg indledningsvis bliver nødt til lige kort og kritisk at bemærke igen. Jeg ved, jeg har sagt det om flere af forslagene i løbet af dagen, og jeg har også noteret mig justitsministerens begrundelse for, at det kan ske i en række tilfælde. Jeg synes så bare, at for den pædagogiske fremstillings skyld kunne man overveje, om det her egentlig ikke var et af de mere grelle tilfælde, at man tager begrænsning af fællesskabet for negativt stærke fanger og nye spændende afsoningsformer som elektroniske fodlænker i det samme forslag. Er det virkelig noget, der hører så tæt sammen, som der lægges op til? Det tror jeg ikke; men nok om det.

De to hovedformål er altså henholdsvis et skridt imod afsoning med såkaldte elektroniske fodlænker og en ny hjemmel til at begrænse fællesskabet i fængslerne i særlige situationer.

Jeg skal til at begynde med sige, at Det Radikale Venstre er positivt indstillet over for at finde frem til en løsning i begge sager. Hvad angår de elektroniske fodlænker har vi dog bemærket, at der er mange kritiske kommentarer i høringsrunden. Blandt de kritiske kommentarer lyder det, at trængslen i fængslerne er en selvskabt plage, overvågningen bliver for meget, og ordningen vil ramme socialt skævt.

Det Radikale Venstre har forståelse for en del af kritikken, og høringssvarene er efter vores overbevisning udtryk for, at der er en vis usikkerhed over for den nye afsoningsform. Derfor er vi også meget tilfrydede med, at ministeren udvælger en afgrænset gruppe at afprøve denne nye afsoningsform på. Det vil vi gerne kvittere for.

Den sidste del af forslaget, begrænsning af fællesskabet i særlige situationer i fængslerne,

kan for så vidt også støttes af Det Radikale Venstre. Vi er også bekymrede for nogle af de retssikkerhedsmæssige betragtninger, og vi kan fuldt ud tilslutte os det, der blev sagt af Venstres ordfører, fru Birthe Rønn Hornbech, om de retssikkerhedsmæssige aspekter.

Men vi vil altså gå ind i arbejde med en positiv indgangsvinkel til det her lovforslag.

Den fg. formand (Jens Vibjerg):

Tak til ordføreren. Næste ordfører er fru Anne Baastrup.

Anne Baastrup (SF):

Lovforslaget er som tidligere nævnt delt op i to elementer, og det bringer mig over til en sådan lidt mere principiel kommentar, nemlig om vi dog ikke kan få lov til at behandle enkeltelementer hver for sig. Skal det alt sammen køres sammen? Men nok om det.

Det første er spørgsmålet om elektronisk fængsel. Det har været en diskussion, der har fungeret her i Folketingets Retsudvalg, jeg tror siden midten af 1990'erne, hvor der var en delegation fra Retsudvalgetovre i Sverige, og hvor de kom hjem meget begejstrede. Vi har i SF været meget i tvivl om, hvorvidt det var den rigtige måde at gøre det på, fordi der jo naturligvis altid er hensyn at tage til de forskellige mennesker, der skal have den her mulighed; forudsætningen for, at man kan få muligheden, er f.eks. en fast bopæl.

Omvendt oplever vi, at de erfaringer, der nu efterhånden er kommet fra Sverige, efter at det er blevet permanentgjort, er af en sådan karakter, at vi bestemt synes, at det er en god idé at få afprøvet muligheden for elektronisk fængsel også i Danmark. Vi så gerne, at det også var andre grupper end lige præcis folk med en spiritusdom, men ministeren skal have lov til at starte i det små. Det, vi også skal huske på, er, at behandlingen med alkoholmisbrug naturligvis ikke må formindskes. Så ja til den del af forslaget.

Den næste del er for mig at se ganske, ganske besynderlig. Jeg kan ikke huske, at vi tidligere har diskuteret, at ministeren ville have en egentlig lovhjemmel, at det var nødvendigt med en egentlig lovhjemmel til at gennemføre det, som man nu har fået lavet på Politigården. Politigården har nu fået sine superceller, og da ministeren gik ud og forklarede om disse superceller, var det helt klare indtryk for mig med ministerens udmeldinger i pressen, at dette kun var no-

get, der skulle være en trussel. Ministeren regnede ikke med, at supercellerne skulle anvendes, og ministeren erklærede også klart, at det ikke var en god afsoningsform.

Det, vi så i den forbindelse skal huske på, er, hvad det er, vi vil med vores folk i fængslerne. Vil vi have, at de skal marginaliseres, at de skal opleve sig endnu mere udstødte, at de i højere grad skal få en os mod samfundet-holdning, eller vil vi have, at de skal komme ud og være kriminalitetsfri?

Kl. 13.40

I SF så vi meget gerne, at vi fik nogle færre ofre, og derfor skal vi have nogle bedre straffe og ikke en straf via en fuldstændig skønsmæssig, kan man sige, vurdering af, at nu har vi her en indsat, der skal i en supercelle. Der er ganske vist en vis form for klageadgang til Kriminalforsorgen og til justitsministeren, men den pågældende ved jo, at det er systemet selv, der vurderer det.

Samtidig ved vi jo også, at oplysningerne fra angiveren i det oprindelige fængsel, som har ført til, at en indsat nu sidder i en supercelle, efter straffuldbyrdsloven og også efter reglerne her ikke er tilgængelige for den indsatte, og det betyder konkret, at han har en mangelfuld viden om, hvorfor han placeres tidsubestemt i en supercelle, men har en viden om, at han skal sidde i den samme celle måske 23 timer i døgnet uden at ane, hvornår det slutter. Får vi bedre folk ud af den behandling? Vores vurdering er nej!

Det mindste, man i hvert fald kan forlange af en sådan lovgivning – som efter min bedste overbevisning er lovgivning med tilbagevirkende kraft, fordi den nu skal omfatte det måske ulovregulerede, man gjorde ved at lave supercellerne på Politigården – er, at der er en domstolskontrol af overflytning til disse superceller.

Vi ved fra isolationsundersøgelsen, der kom tilbage i 1990'erne, at det er ødelæggende, helbredsnedbrydende at sidde i isolation. For mig at se er det meget, meget vanskeligt at se forskellen mellem isolation og så det cellefællesskab, man kan opleve ved at blive anbragt i en sådan supercelle.

Det, vi kan få ud af det her, er, at vi får fyldt fuldstændig op i alle de superceller, som ministeren får en total bemyndigelse til at lave. Der er ingen afgrænsning af, hvor mange hun skal lave, det er kun pengene, der sætter grænsen. Så vi vil fremover kunne se, at samtlige superceller er fyldt op, fordi der mangler pladser i fængsler-

ne. Hvad er det for nogle mennesker, vi får ud af de her fængsler? Får vi færre ofre ud af det? Nej, vi får flere ofre!

Forudsætningen for, at vi kan få de her mennesker ud kriminalitetsfri, er, at vi rent faktisk tager fat i de ressourcer, de måtte have, og så taler jeg ikke om de der negativt stærke nærmest religiøse fanger, som ikke vil ud af deres kriminalitet. Jeg taler om dem, som er hangarounds, og som man skønner er hangarounds, der nok er ligesom en lille smule stærke. Man aner ikke, om de reelt er stærke, eller hvad de er. Det er som regel dem, der indtil da er kommet bagest i køen i hele livsforløbet. Skal vi få dem ud som rigtig gode kriminelle, eller skal vi få dem ud som mennesker, der kan lade være med at begå kriminalitet?

Den fg. formand (Jens Vibjerg):

Tak til ordføreren. Næste ordfører er fru Line Barfod.

Line Barfod (EL):

Der har jo ikke været meget åbenhed over for alternative strafformer, siden denne her regering tiltrådte for lidt over 3 år siden. Vi synes, man burde fokusere meget mere på, hvad vi kan gøre som alternativ til fængselsstraf.

Nu kommer man så med fodlænker. Som det er blevet citeret også tidligere, præciserer f.eks. Foreningen af Beskikkede Advokater i sit høringssvar meget klart, at det her er en nødløsning på et selvskabt politisk problem. Efter at man gennem flere år allerede under den socialdemokratisk-radikale regering har hævet straffene og hævet straffene og hævet straffene uden at afsætte de tilstrækkelige ressourcer til fængslerne, og hvor det er gået helt galt under denne regering med, at der bare bliver længere og længere ventetid, så prøver man at skabe lidt luft i fængslerne ved at sætte folk til at afsone med en elektronisk fodlænke derhjemme.

Vi er meget betænkelige ved at bruge elektroniske fodlænker. Vi mener, at hvis der er tale om mennesker, som man alligevel vurderer ikke behøver at sidde i et fængsel, så kunne man lige så godt bruge muligheden for samfundstjeneste eller betinget dom med andre vilkår frem for at give dem en elektronisk fodlænke på, og vi er bange for, at man i vidt omfang vil bruge det til at have endnu flere mennesker under overvågning, end vi har i dag.

Vi så hellere, at man brugte ressourcerne på samfundstjeneste, på betingede domme og på at udvikle andre alternativer til frihedsstraf.

Så er der den anden del af forslaget. Flere andre har været inde på problemet med, at de to dele er samlet i ét lovforslag. Det kan være, at justitsministeren på et tidspunkt hører kritikken så mange gange, at vi får forslaget delt op i to.

Men om indholdet vil jeg sige, at jeg er glad for den melding, der kom fra Venstres ordfører og også fra De Konservatives ordfører om, at vi kan se lidt på de retssikkerhedsmæssige problemer under udvalgsarbejdet.

Jeg håber, at det kan føre til, at vi så også kan få løst nogle af de retssikkerhedsmæssige problemer, kan få en præcisering af, hvad det egentlig er, man forestiller sig der skal være grundlaget for at kunne træffe beslutningen, og at der kommer mulighed for en domstolsprøvelse.

Kl. 13.45

Gennem de seneste ændringer, der har været på området, har man i større og større omfang lagt op til, at der kan træffes administrative afgørelser af meget vidtgående betydning for de mennesker, der sidder i fængsel. Jeg er meget bange for, at det betyder et meget dårligere klima i fængslerne og en meget større modstand fra fangernes side mod de ansatte, hvor det, vi jo skulle prøve at se på, var, hvordan vi får bedre vilkår i fængslerne.

Der er ikke særlig gode vilkår i fængslerne i dag, og derfor burde vi egentlig diskutere: Hvordan får vi løst de problemer i fængslerne? Hvordan sikrer vi bedre vilkår?

Jeg var ude til valgmode med fængselsfunktionærerne her under den nylig overståede valgkamp, og jeg mener, at det, de sagde, var, at den gennemsnitlige pensionsalder for fængselsfunktionærer i dag er nede på 44 år. Der er altså noget helt galt, når folk er nødt til at trække sig tilbage så tidligt, og vi bliver nødt til at sætte flere ressourcer af.

Vi mener også, at man burde tage konsekvensen og lukke de store fængsler og i stedet bygge en række små fængsler, hvor man ikke får de her meget skarpe opgør, men i langt højere grad kunne sætte ind med behandling, give mulighed for uddannelse osv. og kunne sørge for også at have tilstrækkeligt med personale og veluddannet personale til at give de mennesker, der er sat ind i fængslet, en mulighed for en kriminalitetsfri tilværelse, når de kom ud, og så også sikre, at der var ressourcer nok til kriminalforsorgen i frihed, som skal tage sig af fangerne, når

de kommer ud igen og ikke længere er fanger, så de kan opbygge et liv uden kriminalitet.

Så ville vi langt bedre kunne forebygge, at der bliver nye ofre, vi kunne forebygge, at de, der er ansat i fængslerne, bliver nødt til at gå på pension så tidligt. Hvis det var det, man havde som formål, så var det en helt anden debat, vi skulle have, end denne her meget vide bemyndigelsesbestemmelse.

Vi håber, at det under udvalgsarbejdet kan lykkes at gøre det lidt mindre ringe end det, der ligger her, men jeg kan altså ikke forestille mig, at vi kan nå så langt, at vi vil kunne stemme for det.

(Kort bemærkning).

Tom Behnke (KF):

Det er den del af forslaget, der handler om elektronisk fængsling, jeg har et spørgsmål til.

Jeg kan huske for år tilbage, at daværende medlem af Folketinget for Enhedslisten hr. Søren Søndergaard og undertegnede var på en studietur til Sverige, hvor vi netop så på elektronisk fængsling. Jeg var sådan set overbevist i forvejen, men efter turen var hr. Søren Søndergaard også overbevist om, at det var en god idé. Jeg kan ikke huske det præcist, men jeg tror faktisk, at vi dengang lavede et fælles beslutningsforslag om det.

Derfor er jeg nødt til spørge i dag: Hvad er der sket hos Enhedslisten, siden man har foretaget denne kovending fra, at man var meget positiv over for det, til, at man nu faktisk er ret meget negativ over for det?

(Kort bemærkning).

Line Barfod (EL):

Nu skal jeg ikke kunne sige, hvad hr. Søren Søndergaard har udtalt efter at have været med hr. Tom Behnke i Sverige.

Jeg kan sige det, som jeg også gav udtryk for her, at den situation, vi har i dag, er, at man er gået væk fra tidligere tiders politiske enighed om, at vi ikke skulle have flere fanger i fængslerne, som jeg kan huske at hr. Tom Behnke også var enig i, da han sad i Folketinget, og at vi i stedet skulle sikre, at vi hele tiden løbende udviklede alternativer til straf og justerede de forskellige former for strafferammer.

Man er gået over til en eskalerende udvikling, hvor vi sætter flere og flere mennesker i fængsel, en udvikling, der ligner den, der er i USA, og derfor er vi meget betænkelige ved, at man så også begynder at bruge elektroniske fodlænker,

når man har en politik, hvor man bare hele tiden udvider antallet af mennesker, der er under kriminalforsorgens opsyn. Derfor synes vi, at man hellere skulle gå ind og se på nogle andre former for straf end denne her form.

Justitsministeren (Lene Espersen):

Jeg vil også gerne indlede med at takke for, at næsten alle partier har haft en positiv tilgang til i hvert fald det store element, der er i lovforslaget, og som omhandler muligheden for nu at etablere hjemmeafsoning eller sagt med andre ord elektroniske fodlænker.

Der har været en principiel diskussion også om det her lovforslag, og det er også rejst et par gange tidligere i dag af flere af ordførerne, hvor meget forskelligt et lovforslag kan indeholde. Hr. Simon Emil Ammitzbøll har faktisk sagt det næsten ved samtlige de ordførelser, han har holdt i dag, og fru Line Barfod og fru Anne Baastrup har også været inde på det under lovbehandlingen i dag.

Kl. 13.50

Jeg har også tidligere i dag redegjort for, hvad det er for overvejelser, der gør sig gældende, når man siger, hvor meget et lovforslag kan indeholde, for at man kan sige, det har en fælles identitet. Jeg synes sådan set, uden at jeg kan afgive nogen løfter, at det er en rimelig og fin nok diskussion at tage, hvor meget man kan pulje sammen.

Man kan dog sige, at på det her område er det jo alt sammen noget, der vedrører kriminalforsorgens forhold. Det er ikke sådan ting, der foregår i alle mulige forskellige rum. Men jeg skal i hvert tilfælde nok have det med i mine overvejelser også i det videre forløb, for det er også helt klart i regeringens interesse, at man er tilfreds med kvaliteten af den indholdsmæssige del af loven.

For så vidt angår lovforslagets første del, den, der omhandler fodlænker, har der jo været meget massiv opbakning til det. Jeg må sige, at det skuffer også mig meget, at Enhedslisten ikke rigtig tror på det her som en alternativ afsoningsmulighed. Meningen er jo altså, at man først får samfundstjeneste, og at fodlænken træder ind frem for en almindelig ubetinget frihedsstraf, hvor man kommer i et åbent fængsel. Der synes jeg faktisk ud fra et resocialiseringssynspunkt, at det her er en langt, langt bedre løsning. Men det er ikke mig, der skal rådgive Enhedslisten om, hvilken af de forskellige afsoningsformer det er

klogest at lægge sig fast på. Jeg er i hvert fald glad for de tilkendegivelser, der har været.

Jeg vil også gerne tilkendegive, at regeringen tror meget på, at denne her nye afsoningsform kan benyttes også på andre områder end det, som lovforslaget her omhandler. Men da der er tale om en ny ordning, som man skal have op at køre, og vi også må se på, hvordan erfaringerne bliver med den, synes vi også, det er klogt at holde os til en ret velafgrænset gruppe, som vi også ved at vi kan håndtere, bl.a. med hensyn til de tilbud, der skal gives. Her tænker jeg på tilbud om alkoholbehandling osv., og vi ved fra erfaringer fra Sverige, at præcis denne her gruppe er særlig velegnet til det.

Men jeg vil da gerne bl.a. over for fru Anne Baastrup, som rejste spørgsmålet, tilkendegive, at det da er regeringens intention, at hvis det her er en succes, så kan man også bruge det over for andre grupper. Det er jo ikke altid, at det virker lige logisk, at det eneste sted, man har at placere folk, f.eks. er i et åbent fængsel. Det kunne være, der var et alternativ, som var bedre.

Det må vi arbejde videre med, når vi ser, om evalueringen og erfaringerne med fodlænkerne er så positive, som vi forventer. Det giver jo sig selv, og det har flere også været inde på, at naturligvis skal der være tilstrækkeligt med mennesker ansat både i KIF og i den almindelige del af kriminalforsorgen til at håndtere det her, og det er en del af den aftale, som regeringen har indgået med Dansk Folkeparti, at der skal være mulighed for at etablere vores forslag om fodlænker.

Den anden del af lovforslaget har der været mere kritiske bemærkninger til, og en del af hørings svarene har også været kritiske og har rejst det, som man med en bred formulering kunne kalde retssikkerhedsmæssige spørgsmål.

Jeg synes faktisk, vi har gjort os meget umage med at sende vores kommenterede høringsoversigt over til Retsudvalget, hvor vi redegør for, hvordan vi har begrænset forslaget, men også forsøgt at imødekomme det, der er kommet fra Institut for Menneskerettigheder og også fra andre, om, hvordan lovforslaget skal forstås.

Jeg synes ikke, at der er nogen grund til at drøfte det i dag, specielt ikke fordi der jo alligevel også er positive tilkendegivelser af, at kriminalforsorgen altså skal have nogle redskaber, der gør, at man kan håndtere de få fanger, der virker meget negativt truende, men jeg er da absolut åben over for, at vi drøfter det her under udvalgsbehandlingen. Jeg har ikke nogen inte-

resse i, at noget, jeg synes er et godt instrument for kriminalforsorgen, er kritiseret sønder og sammen, fordi man er i tvivl om retssikkerhedsmæssige komplikationer, så jeg medvirker gerne til, at det bliver afklaret under udvalgsbehandlingen, så flest muligt af Folketingets partier føler sig trygge ved, at det her er gode og nødvendige redskaber, der kun skal bruges i helt ekstraordinære situationer.

Flere af ordførerne har været inde på, at den særlige afdeling, som vi har etableret på Københavns Politigård, skulle udgøre sådan et særligt retssikkerhedsmæssigt problem, og der er egentlig også flere, der har givet udtryk for, at den nok ikke rigtig virkede efter hensigten.

Nu vil jeg sige, at det faktisk er min opfattelse – og nu bygger jeg min opfattelse alene på Fængselsforbundet, men det er trods alt også dem, der er tættest på problemerne – at præcis denne her disciplinærmodel, som vi har etableret, har medvirket til at skabe et meget bedre klima i fængslerne. Det er den entydige tilbagemelding, jeg har fået fra Fængselsforbundet, at det får konsekvenser, at man nu kan gøre noget ved de negativt stærke fanger, f.eks. rockerne. Hvis en fange i en af de negativt stærke afdelinger kommer med trusler om vold mod personalet eller mod andre indsatte, så er der altså en mulighed for at flytte vedkommende et andet sted hen, hvor man afsoner under mere restriktive forhold. Det har været en meget stor succes, der er kommet et bedre klima i fængslerne, og derfor er jeg også utrolig glad for, at vi tog det initiativ.

Kl. 13.55

Jeg vil da gerne rose den tidligere regering for, at den etablerede stærkafdelingerne. Det var jo ligesom første skridt, men efterfølgende har det jo vist sig, at det altså ikke var tilstrækkeligt til at sikre personalet i fængslerne ordentlige arbejdsvilkår, og derfor har jeg været glad for, at vi etablerede afdelingen.

Vi har også redegjort heroppefra, bl.a. med udgangspunkt i de uroligheder, der var i Nyborg, for de helt ekstraordinære initiativer og restriktioner, man må sætte i værk, når et halvt fængsel begynder at lave ballade og skaber meget stor utryghed. Jeg er klar over, at det er vidtgående skridt, men jeg mener altså, at vi har gennemtænkt meget nøje både formuleringen i lovforslagets hjemmel og den måde, vi forventer at lovforslaget virker på.

Det vil jeg selvfølgelig meget gerne medvirke til at der kommer klarhed over under udvalgs-

behandlingen, for jeg mener ikke, at vi har noget retssikkerhedsmæssigt problem. Men jeg vil gerne medvirke til at sikre, at Folketingets partier også er trygge ved den ordening, som lovforslaget lægger op til.

Tak for den generelle tilslutning, og som sagt skal vi nok gøre os ekstra umage med den del, der handler om cellefællesskab osv., og med at besvare de spørgsmål, der måtte være fra Retsudvalget.

Hermed sluttede forhandlingen, og lovforslaget overgik derefter til anden behandling.

Afstemning

Den fg. formand (Jens Vibjerg):

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til Retsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg det som vedtaget. (*Ophold*). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

9) Første behandling af lovforslag nr. L 13:

Forslag til lov om ændring af retsplejeloven. (Underretnings- og formkrav ved justitsministerens pålæg til anklagemyndigheden i straffesager).

Af justitsministeren (Lene Espersen).
(Fremsat 23/2 2005).

Lovforslaget sættes til forhandling.

Forhandling

Birthe Rønn Hornbech (V):

Det er et lovforslag fra justitsministeren, hvor justitsministeren pålægger sig selv, at der skal være bestemte formkrav, at Folketinget skal underrettes, hvis justitsministeren blander sig i Rigsadvokatens afgørelser om tiltalerejsning eller det modsatte i almindelige straffesager.

Vi har ikke nogen indvendinger imod, at ministeren pålægger sig selv denne fremgangsmåde, men jeg skal altså sige, at på lang sigt er det fortsat Venstres opfattelse, ligesom da vi var i opposition, at vi må have en diskussion af Rigsadvokatens stilling. Vi ønsker en langt mere selvstændig stilling for Rigsadvokaten, og vi op-

fatter dette forslag som et lillebittebittebitte skridt i den retning.

Den fg. formand (Jens Vibjerg):

Tak til ordføreren. Så er det hr. Morten Bødskov.

Morten Bødskov (S):

Spørgsmålet om justitsministerens mulighed for at gribe ind i straffesager er jo meget principielt, og derfor er det også godt, at vi efterhånden har brugt ganske megen tid på emnet. Sidst vi havde det til behandling, støttede Socialdemokratiet kun delvis beslutningsforslaget fra Det Radikale Venstre, SF og Enhedslisten, som krævede en ophævelse af justitsministerens beføjelser i konkrete straffesager.

Vi kunne ikke støtte forslaget om ophævelse af justitsministerens egenkompetence som anklager i sager vedrørende straffelovens kapitel 12 og 13, men Socialdemokratiet tilkendegav dengang og mener faktisk også stadig væk, at der er behov for ændring af reglerne.

Her peger vi særlig på, at når vi ser på Norge og Holland, så er der gode eksempler på, hvordan man kan sikre åbenhed og gennemsigtighed i det her spørgsmål, når det handler om justitsministerens mulighed for at gribe ind i straffesager.

Der er behov for åbenhed og gennemsigtighed, og årsagen er den, at selv det mindste grundlag for mytedannelse om ministerens motiver for et eventuelt pålæg, ja, det kan vi slet ikke være tjent med.

På den baggrund – og i øvrigt også i forlængelse af de bemærkninger, vi gjorde til beslutningsforslaget fra De Radikale, SF og Enhedslisten – mener vi faktisk, at det her lovforslag er udtryk for en fornuftig balance mellem ønsket om den åbenhed og gennemsigtighed, som jeg her har talt om, og selvfølgelig de særlige forhold, som må gælde, eksempelvis når det gælder justitsministerens indgreb i spørgsmål, der vedrører straffelovens kapitel 12 og 13.

Lovforslaget medfører helt konkret særlige underretnings- og formkrav, hvis justitsministeren ønsker at give anklagemyndigheden et pålæg. Det skal begrundes, det skal indgå i sagens akter, og der skal være mulighed for aktindsigt. Endelig skal Folketingets formand underrettes om et eventuelt pålæg.

Kl. 14.00

Samlet set mener vi i Socialdemokratiet, at vi her er landet fornuftigt, og vi kan støtte lovforslaget.